

TERE, KOOL!

1. KLASS, 2. OSA

Maire Kebbinau, Merike Pääru, Nonna Meltsas

Keelekümbusprogramm

▼maurus

*Kirjastus Maurus kinnitab:
Õpik vastab 1. kooliastme õppekavale.*

Autorid: Maire Kebbinau, Merike Pääru, Nonna Meltsas.

Kaasautor ja konsultant: Leelo Tungal.

Nõustajad: Irene Käosaar, Peeter Mehisto, Mare Mürsepp, Liina Norit, Kai Võlli.

Toimetaja: Maire Kebbinau.

Korrektor: Malle Kiirend.

Illustratsioonid: Regina Lukk-Toompere ja Anu Kalm.

Fotod: Regina Lukk-Toompere.

Kujundus: Kalle Toompere.

TERE, KOOL!
1. KLASS, 2. OSA

Kolmas trükk

Kirjastus Maurus, Tartu mnt 74, Tallinn
www.kirjastusmaurus.ee

© SA Innove ja kirjastus Maurus

© Illustratsioonid Regina Lukk-Toompere ja Anu Kalm

ISBN 978-9949-9638-2-9

Maailmus

*Selle raamatu väljaandmist on toetanud
Kanada Rahvusvahelise Arengu Agentuur (CIDA)*

Sügisel on jahe tuul,
lumi sajab talvekuul.
Kevadel saab haljaks aas,
suvel puhkus algab taas.

Leelo Tungal

TALV

On talv. Metsas sajab valget pehmet lund. Õues on külm. Loomalapsed istuvad lumel. Nad unistavad kevadest, suvest ja sügisest.

Jänes Jass: "Mulle meeldib **suvi**. Siis õitsevad lilled ja kasvavad jänesekapsad. Need on nii maitavad. Juuni, juuli ja august on minu lemmikkuud."

Orav Ott: "Minule meeldib rohkem **sügis**: september, oktoober ja november. Siis on palju seeni ja pähkleid. Kuuse- ja männikäbide seemned maitsevad mulle ka."

Jänes Juta: "Aga detsembris on jõulud. Jaanuaris ja veebruaris saab lume peal hüpata ja jälgi teha! **Talv** on tore!"

Orav Olga: "Mis te vaidlete! Kõik aastaajad on toredad, ka **kevad**. Märtsis lendavad linnud tagasi. Aprillis ja mais õitsevad kevadlilled."

Küsi oma sõbralt, milline aasta-aeg talle meeldib? Miks?

MIS ON KÕIGE PAREM KINGITUS

Küll minul vedas!
Jõuluvana tõi mulle
legoklotsid ja
uisud.

SASS

Lapsed
mängisid minuga
ja tegid pai.

Mina
sain suusad ja
arvutimängu
ja ...

LIISA

Meie käisime
koos isa ja emaga
linnas ilutulestikku
vaatamas, seal oli
palju inimesi.

ANITA

Uusaasta

Küün-la-val-gus soe ja he-le
tup-pa tu-leb kuu-se-puust.
Head uut aas-tat kõi-ki-de-le
soo-vib nur-gas sei-sev kuusk.
Vaa-ta, vaa-ta: oks-te all
kin-gi-tus on pei-dus tal!

Leelo Tungal

SÕNA KOOSNEB SILPIDEST.

ISA

Lapsed, palun tulge mulle appi - võtame kuuselt ehted maha!

KIM

Mina lugesin koolivaheajal. Ma sain kingituseks mitu huvitavat raamatut.

MONIKA

Meie käisime maal uut aastat vastu võtmas. Metsas oli palju puhast lund.

MARIA

MART

Millised asjad pildil võiksid olla kingitused?

Talvel kasvab suure mere peale jää.
 Igavesti sinna siiski jää ei jää.
 Kui kord saabub kevad, sulab jää taas veeks.
 Kuid kes merevee küll soojemaks nüüd teeks?

Ott Arder

1. Kuidas saab veest jää?
2. Millal saab lumest vesi?
3. Kus oled sina auru näinud?
4. Kas talvel on KÜLM või SOE?
5. Kas vesi on MÄRG või KUIV?

LAPSED KELGUTAVAD KELGUMÄEL.

POISS KUKUB
PIKALI.

POISS SUUSATAB
MÄEST ALLA.

LAPSED MÄNGIVAD LUMESÖDA.

LAPSED EHITAVAD
LUMELINNA.

KIM TEEB
LUMEMEMME.

MARIA LASEB LIUGU.

LIISA JA VANAISA ROOGIVAD LUND.

KUI SÕNA VASTAB KÜSIMUSELE **MIDA TA TEEB?**,
SIIS KIRJUTAME SÕNA LÕPPU **-B**.
KUI SÕNA VASTAB KÜSIMUSELE **MIDA NAD TEEVAD?**,
SIIS KIRJUTAME SÕNA LÕPPU **-VAD**.

KUIDAS MITTE HAIGEKS JÄÄDA

Arst: "Hallo, doktor Lumiste kuuleb."

Em: "Tere, siin Aleksander Metsa ema."

Arst: "Mis juhtus?"

Em: "Sass jäi haigeks. Tal on kõrge palavik. Kurk on punane ja valutab."

Arst: "Kas köha ja nohu ka on?"

Em: "Jah, ta köhis kogu öö."

Arst: "Andke talle palju juua. Ma tulen täna Sassi vaatama."

Em: "Täna! Jääme ootama."

Mõni tund hiljem ...

Arst: "Tere, Sass, kuidas läheb? Kas kurk on ikka valus?"

Sass: "On küll! Aga **päeval** on parem kui **öösel**."

Arst: "Kus sa niimoodi külmetasid?"

Sass: "Ega ma ei saanudki külma. Ma limpsisin jääpurikat."

Arst: "Kas oli hea?"

Sass: "Mitte eriti ..."

Arst: "Em annab sulle **hommikul** ja **õhtul** köharohtu. Saa ruttu terveks!"

Pane käsi suu ette,
kui köhid!
Nuuska nina rätikusse!
Rohtu ei tohi
arsti loata võtta!

ÖÖ JA PÄEV ON KOKKU ÖÖPÄEV.

ARST KUULAB.

ARST VAATAB KURKU.

KRAADIKLAAS

KIBUVITSATEE

ARST VESTLEB HAIGEGA.

ARST KIRJUTAB RETSEPTI.

TABLETID

Mõmmi on haige

Mõmmi oli haige. Kurk valutab ja ninaots oli kuum. Ema sidus Mõmmile salli ümber kaela ja andis rohtu. Mõmmi ei tahtnud rohtu võtta, rohi oli mõru. Ema ütles: "Sa pead võtma! Mõru rohi ajab haiguse ära."

Mõmmi pigistas silmad kinni ja neelas ruttu rohu alla. Hiljem tõi ema sooja piima. Piima sees oli mesi.

Ema ütles: "Kuum piim ja mesi meelitavad tervise tagasi."

Mõmmi hakkas magusat piima limpsima. Limps, limps ja saigi varsti terveks!

Heljo Mänd
Raamatust "Karu-aabits"

NINATILGAD
KÖHAROHI

1. Millal sina olid haige?
2. Kuidas sa terveks said?
3. Kas Mõmmi on HAIGE või TERVE?

**LAUSE ALGAB SUURE ALGUSTÄHEGA.
LAUSE LÕPUS ON PUNKT (.), KÜSIMÄRK (?) VÕI HÜÜMÄRK (!).**

Mõni päev hiljem ...

Sass on peaaegu terve. Ema võib nüüd tööle minna. Sass aga peab üksi koju jääma. Ta ei karda üksi olla. Sass teab, et võõrale ei tohi ust lahti teha. Ta keerab ukse lukku ja läheb tuppa. Poisil on igav. Mida teha?

Sass vaatab oma kalu. Ta söödab neid. Vesi akvaariumis on must. Sass puhastab akvaariumi ja valab sinna puhta vee. Kaladel on nüüd hea olla.

Sass on rahul.

Jutusta piltide järgi, mida Sass üksi kodus teeb.

EMA LÄHEB

SASS KEERAB

POISIL ON

SASS SÖÖDAB

TA VALAB AKVAARIUMISSE

.....

KALADEL ON

1. Mitu lauset on selles jutus? Mitu sõna on lauses?
2. Kas see jutt on IGAV või HUVITAV?
3. Jutusta, mida sina teed, kui oled üksi kodus.

LAUSE KOOSNEB SÕNADEST. JUTT KOOSNEB LAUSETEST.

Lemmikloomade kasvatamine

Paljud täiskasvanud ja lapsed peavad lemmikloomi. Kõige populaarsemad on kassid, koerad, kalad ja viirpapagoide, kuigi on ka ebatavalisemaid lemmikuid, näiteks ämblikke.

Paljudes koolides peetakse lemmikloomi, et lapsed näeksid, kuidas loomad söövad, magavad ja oma poegade eest hoolitsevad.

KÜÜLIK

KILPKONN

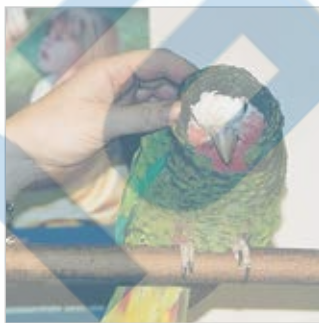
MERISIGA

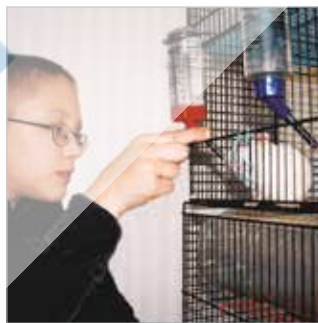
ÄMBLIK

HARJAN KOERA.

PAITAN PAPAGOID.

ANNAN ROTILE JUUA.

HOIAN HAMSTRIT PEOS.

1. Kes on sinu lemmikloom?
2. Mida ta sööb, kus ta elab, milline on ta välimus?

RÜHMATÖÖ

Leia klassikaaslane, kellel on sama lemmikloom kui sinul.
Koostage raamat, milles tutvustate üht lemmikloomi.

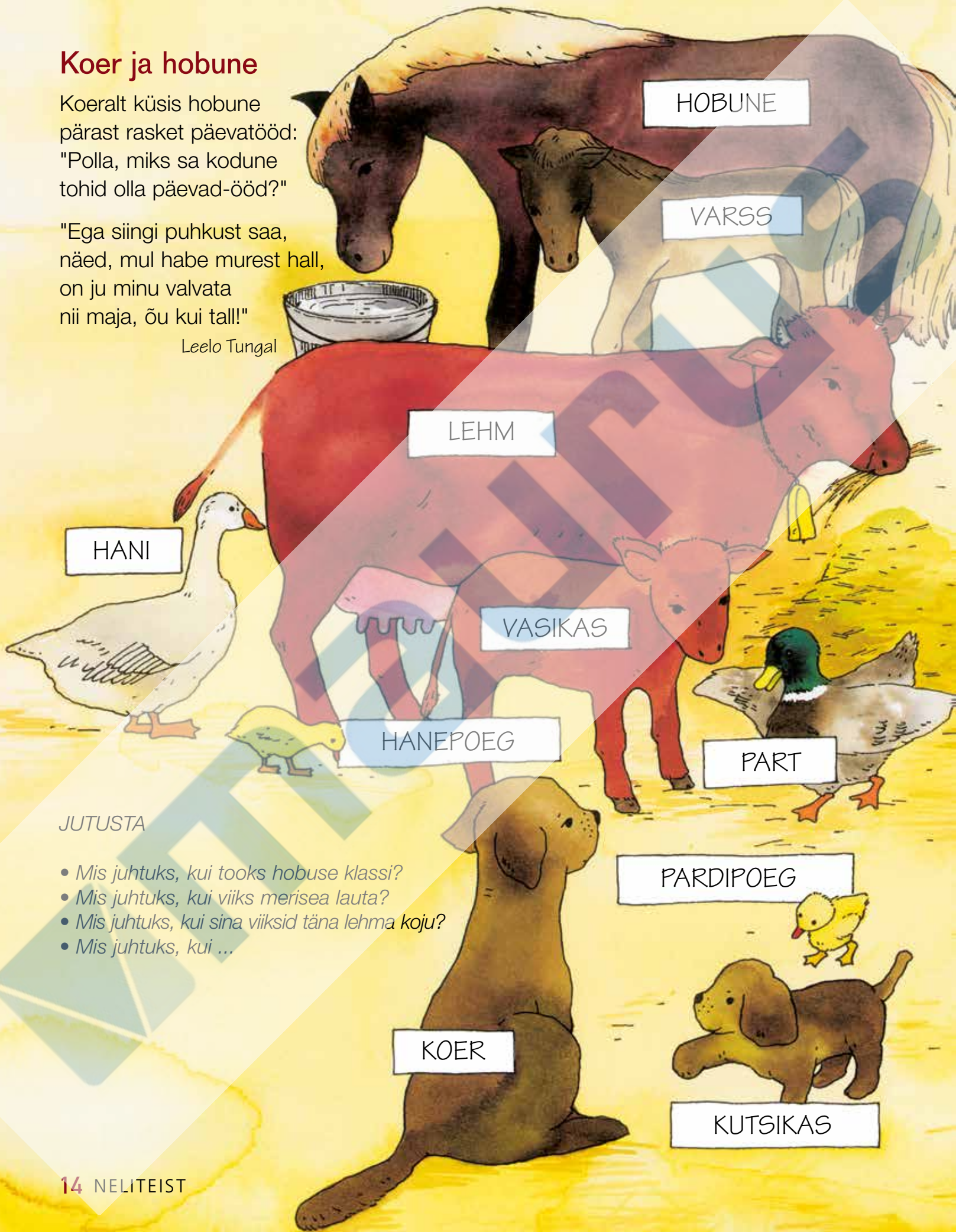
**LEMMIK JA LOOM ON KOKKU LEMMIKLOOM.
MERI JA SIGA ON KOKKU MERISIGA.**

Koer ja hobune

Koeralt küsis hobune
pärast rasket päevatööd:
"Polla, miks sa kodune
tohid olla päevad-ööd?"

"Ega siingi puhkust saa,
näed, mul habe murest hall,
on ju minu valvata
nii maja, õu kui tall!"

Leelo Tungal

JUTUSTA

- Mis juhtuks, kui tooks hobuse klassi?
- Mis juhtuks, kui viiks merisea lauta?
- Mis juhtuks, kui sina viiksid täna lehma koju?
- Mis juhtuks, kui ...

Jänes: "Kas sina tunnud koduloomi ja linde?"

Orav: "Ei. Kas koduloomad ja kodulinnud elavad kodus?"

Jänes: "Jah, nad elavad toas või laudas. Inimesed annavad neile süüa ja hoolitsevad nende eest."

Orav: "Siis on neil küll hea elu. Nad ei pea ise toitu otsima!"

Jänes: "Aga nad peavad tööd tegema ja inimesi aitama."

Orav: "Mis töid nad teevad? Kust sa tead, kas sa oskad nendega rääkida?"

Jänes: "Jah, kuigi igal loomal on oma keel ja hääl."

Orav: "Aga mis häält teevad koduloomad ja kodulinnud?"

Jänes: "Kuula, ma laulan sulle!"

TIBU

Kana kaagutab kaa-kaa.

Kukk teeb kikerikii!

Lammas mäagib mää-mää-mää
ja lehm teeb laudas muu.

Siga rõhib rõh-röh-röh.

Part see prääksub prääks!

Hobune teeb hi-ha-haa.

Nii kõigil oma hääl!

KASSIPOEG

KUKK

LAMMAS

TALL

KANA

**KODU JA LOOM ON KOKKU KODULOOM.
KASS JA POEG ON KOKKU KASSIPOEG.**

Nädal hiljem ...

Mart tuli Sassi vaatama. Sassil on tervis juba parem ja ta tahab nüüd õppima hakata. Mart toob Sassile õppimist.

Mart: "Tere, Sass! Kuidas sa end tunned?"

Sass: "Täna, pole viga. Veidi köhin veel. Mis koolis uudist?"

Mart: "Täna õppisime järgarve. Anita ajas juttu ja kirjutas vihikusse kõik valesti. Ma aitasin teda natuke."

Sass: "Palun õpeta mind ka!"

Mart: "Kas tead, meie klassi tuli uus õpilane!"

Sass: "Kas poiss või tüdruk?"

Mart: "Poiss. Ta tuli koos vanematega Kanadast. Bob ei oska veel eesti keelt."

Sass: "Mina ju ka alguses ei osanud."

Mart: "Kas sa tead, kus Kanada asub?"

Sass: "Isa toa seinal on maailmakaart."

Mart: "Lähme vaatame!"

1. Kuidas sina hoolitsed oma haige sõbra eest?

2. Mis võiks haiget sõpra rõõmustada?

SÕPRA
TUNTAKSE
HÄDAS.

**RIST JA SÕNA ON KOKKU RISTSÕNA.
MAAILM JA KAART ON KOKKU MAAILMAKAART.**

KANADA LIPUL ON VAHTRALEHT.

EESTI VAPIL ON TAMMELEHED.

Kanada asub Eestist väga kaugel. See riik on Eestist palju suurem. Seal elab 22 korda rohkem inimesi kui meie maal.

Kanada lipul on vahtraleht. Ka meil kasvavad vahtrad. Need on Kanada vahtrapuude sugulased. Vahtrast saab mahla. Mahl on magus. Kanadas tehakse sellest mahlast suhkrut ja siirupit. Siirupit pannakse pannkookide peale. Meie vahtramahlast siirupit ei saa. Eesti vahtrapuust saab teha häid viiuleid ja kitarre.

Kanadas elab ka eestlasi. Seal saab isegi eesti keeles õppida.

1. Kas Kanada on LÄHEDAL või KAUGEL?
2. Mida oskad veel öelda Kanada ja Eesti kohta?
3. Küsi kodustelt, mida nemad teavad nende maade kohta.
4. Räägi järgmises tunnis, mida said teada.

Mitu toataime on sinu kodus? Millised on sinu pereliikmete lemmiktaimed?

Jänes kasvatab toataimi. Talle meeldivad kaktused, palmid ja rohtliiliad. Tema lemmikud on aga sõnajalad. Jänese tuba on ka talvel nagu roheline aed. Ta hoiab oma taimi aknalaual või pörandal valguse käes. Rohtliilia seisab lilleriulil. Jänes kastab taimi ja pühib lehtedelt tolmu. Ta isegi räägib taimedega.

Jänese taimed on alati ilusad ja lopsakad. Aga nüüd on jänesel oma lemmiku pärast suur mure. Kes oskaks küll jänest aidata?

Hunt: "Tere, jänes. Kuulsin, et sinu ilus tihe sõnajalg hakkas kuivama. Tõin sulle toalilledele raamatu. Ehk saad abi."

Jänes: "Oi, suur tänu abi eest! Näe, kui hõredaks ta on jäänud!"

Hunt: "Vaatame raamatust järele, mis tal viga on."

Jänes: "Sõnajalg tahab niisket ja varjulist kohta. Kui sõnajalal lehed maha varisevad, siis on teda kas liiga vähe või liiga palju kastetud ..."

Hunt: "... Ka temperatuuri kõikumine ja tõmbetuul teevad sõnajalale halba."

Jänes: "Nüüd ma tean! Mul on tihti aknad ja ukсед lahti, kord on toas külm, kord jälle liiga soe. Nii mu toataim tuult saigi."

Kuidas sinu kodus toataimede eest hoolitsetakse?

**SÕNA JA JALG ON KOKKU SÕNAJALG.
TUBA JA TAIM ON KOKKU TOATAIM.**

Kannikese silmad

Ema palus Annikest,
et Anni kastaks kannikest.
Anni kastas korda kaks,
kannike läks suuremaks.
Annike ei kastnud vähe.
Kannike sai silmad pähe.

Nüüd on tore kaeda tal vist
läbi akna aeda talvist.

Ellen Niit

LIPP

VAPP

SUITSUPÄÄSUKE

RUKKILILL

PAEKIVI

SOOME

HELSINGI

LÄÄNEMERI

MAARDU

TALLINN

KÄRDLA
HIUMAA

HAAPSAHU

MUHU

KURESSAARE

SAAREMAA

PÄRNU

L